

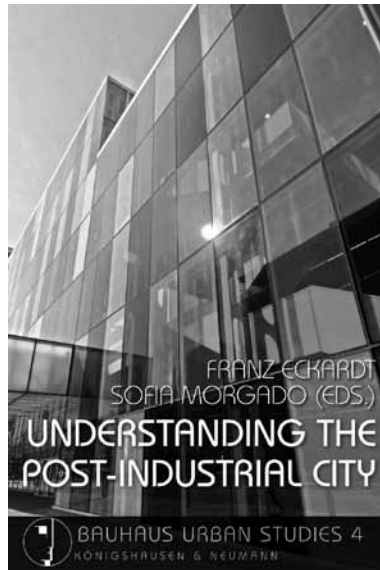
Projektivetoisesti jälkimodernista kaupungista

ECKARDT, FRANK & SOFIA MORGADO (2012). *Understanding the post-industrial city*. 236 s. Königs-hausen & Neumann, Würzburg.

”Jälkiteollinen” on yksi eniten käytetyistä yhteiskunta-tutkimuksen käsitteistä. Sillä tarkoitetaan talousraken-teellistä muutosta teollisuusvetoisesta yhteiskunnasta palveluiden ja tiedon intensiiviseen tuotantoon. Muutoksen keskellä onkin virkistävää tarkastella tuoretta kaupunkitutkimuksen kirjaa, joka lupaa mahtipontisesti ymmärtää jälkiteollista kaupunkia. Otsikko kuitenkin kuvaa kirjan sisältöä jokseenkin huonosti, sillä teos käsittelee pääasiassa kaupunkiarkki-tehtuuria ja yksittäisiä kaupunki-tutkimuksen erityisaiheita. Teos ei siis ole kokonaisvaltainen esitys ”jälkiteollisesta kaupungista” vaan yksittäisistä aiheista kehkeytyvä kirja, jonka toimittajat edustavat kaupunkisosiologiaa ja arkkitehtuuria. Goethe-instituutin järjestämän työpajan pohjalta syntyneistä kirjoituksista koottu kirja on toimittajien johtamien tutkijaryhmien käsialaa. Vaikka heidän ammatitautansa näkyvät teoksen painoituksissa, kirjoittajien joukossa on myös yksi maantieteilijä.

Teokselle olisi voinut punoa punaisen langan arkkitehtuurista tai arkkitehtonisesta kaupunkisuunnittelusta. Kuitenkin artikkelit ovat hyvin hajanaisia niin analyttiseltä lähestymistavaltaan kuin käsitteeltäkin. Toimittajat eivät ole etsineet yhteistä juonta teokselle, vaan he ovat kasanneet artikkelit kirjaksi ilmeisen suoraviivaisesti. Toteutustapa on harmillinen, koska kirjoitusten välille olisi ollut mahdollista muodostaa selkeitä ja mielenkiintoisia yhtymäkohtia. Nykymuodossaan teos ei vakuuta lukijaa toimitettujen teosten helmasynnin eli hajanaisuuden vuoksi.

Hajaannus alkaa osittain jo johdannoksi tarkoitetussa toimittajien kirjoittamassa kappaleessa. Siinä käydään läpi modernin ja jälkimodernin kaupungin sekä teollistumisen rajapintoja. Käsitteellinen tarkastelu on kuitenkin yllättävän hataraa, vaikka modernisaatioprosessien vaikutus kaupunkiin on yksi tutkituimmista ja tärkeimmistä kaupunkisosiologian ja -maantieteen aloista. Toimittajat toteavat toivovansa (s. 15) varsin erilaisista kappaleista koostuvan kirjan tarjoavan joitain mielenkiintoisia näkökulmia (*points*) jälkiteollisen kaupungin ymmärtämiseen. Tavoitteen asettelu masentaa lukijaa: toimittajat ikään kuin tunnustavat kirjan

olevan kokoelma sivumäärältään ja laadultaan vaihtelevia tekstejä, joista osan julkaisemisesta olisi voinut harkita tarkemmin.

Teos koostuu kolmestatoista artikkelista, joista ensimmäinen toimii löyhänä johdantona. Kokoavaa päätöskappaletta ei ole. Artikkeleista neljä käsittelee Lissabonia empiirisenä tapauskohteena. Muut tapausesimerkit tulevat Berliinistä, Alppien pienkylistä, entisen Itä-Saksan kaupungeista ja Roomasta. Artikkeleista kolme on ilmiölähtöisiä. Niiden arvo kokonaisuuden kannalta on merkittävä ja uskoisin, että ne ovat yhdessä yhden menetelmällisen artikkelin kanssa kiinnostavinta luettavaa valtaosalle kirjan hankkivista.

Mielestäni kirjan ehdottomasti paras ja mielenkiintoinen artikkeli on arkkitehti Nona Schulte-Römerin kirjoitus kaupunkien valaisusuunnittelusta. Aihepiiri on kuumana peruna kaupunkitilan kehittämisessä Suomessakin ja Helsingin Kruununvuorenrannassa luotu vanhaan öljysäiliöön sijoitettu massiivinen valoon perustuva tilataide-teos on nähdäkseni valosuunnitteluesimerkeistä mitä parhain. Valosuunnittelun ja kaupunkitilan yhteenliittymät ovat teemoja, joihin maantieteilijätkin voisivat tulevaisuudessa syventyä nykyistä enemmän. Mikäli aihepiiri kiinnostaa, voi yksin Schulte-Römerin kirjoitus antaa riittävästi vastinetta kirjan hankintahinnalle.

Teoksessa on muutamia perustavia puutteita, joita kaupallisessa tuotteessa ei mielestäni pitäisi olla. Ensinnäkin kirjan toimituksellinen laatu on vaatimaton, mikä näkyy lähdeluetteloiden, viittauskäytäntöjen ja taiton vaihteluna läpi kirjan. Kirjaa ei siis varsinaisesti ole toimitettu yhteneväiseen asuun. Tekninen toteutus on tietenkin oma asiansa, mutta valitettavasti teos on myös sisällöltään epätasainen. Pidänkin kokonaisuutta vaatimattomana. Osa teksteistä on esimerkiksi keskeneräisten

väitöskirjatöiden osakuvauksia. Ne osoittavat, että jatko-opiskelijoiden kannattaisi miettiä töidensä julkaisemisen tarkoituksenmukaisuutta väitöskirjaprojektien ollessa kesken. Asia tosin heijastelee jatkuvasti kasvavia tulos-paineita, jotka kohdistuvat useimpiin eurooppalaisiin tutkijoihin.

Teos voi antaa yksittäisartikkeliensa kautta tarpeellisen näkökulman tai viitteen kaupunkimaantieteen nuorille tutkijoille. Vanhemmalle tutkijakunnalle kirja ei nähdäkseni tarjoa paljoa. Sen peruskäsitteistä (jälkiteollinen, moderni ja postmoderni) on kirjoitettu lukuisia parempia teoksia niin teoreettis-analyttisesti kuin empiirisestikin. Teoksen toimittajien olisi ehkä kannattanut tutustua tai vähintään viitata esimerkiksi Tim Hallin (2002) kaupunkimaantieteen perusteokseen niin käsitteiden määrittelyjen kuin esittämistapojenkin kohdalla. Arvioitava teos ei myöskään sovellu rajatun tarkastelutapansa vuoksi oppikirjaksi. Kirjan ostamista harkitseville suosittelen tutustumista sen sisällysluetteloon ja yksittäisartikkelien otsikoihin. Niistä voi löytyä rahanarvoista vastinetta erityisesti Lissabonin kaupunkiarkkitehtuurin ja saksalaisen kaupunkisosiologian aiheista kiinnostuneille. Yleisteoksesta tai yleisoppikirjana en suosittelen kirjan hankintaa sen houkuttelevasta nimestä huolimatta.

KIRJALLISUUS

Hall, T. (2002). *Urban geography*. 2. p. 209 s. Routledge, London.

TOMMI INKINEN
*Geotieteiden ja maantieteen laitos,
Helsingin yliopisto*